

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek.

List velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr. za četrlet leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v stolnem farovžu. Deležniki tiskovn. društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodava knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi ne sprejemajo. — Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr., in vsakokrat za kolek 30 kr.

Imenitna beseda zastran volitev.

Prečastiti Sekovski knjezoškof so razglasili v „Sonntgsb.“ zastran bodočih volitev v državni zbor pastirsko besedo, ki je vredna, da jo slišijo tudi verniki drugih škofij in si jo globoko v srce vtisnejo. Pišejo tako-le:

Skoro se snide novi državni zbor, za kterega se bodo v kratkem poslanci volili. Ta državni zbor ima pred Bogom dolžnost, nekatere postave bistveno popraviti. Na to morajo odločno delati, to morajo zahtevati vsi katoličani, kateri še niso na svoje in svojih otrok večno zveličanje pozabili. — Nasproti pa sovražniki kat. cerkve, kakor se v njih novinah večkrat bere, tirjajo od novega državnega zbora, da sklene enakih postav, kakoršne so se v Pruski Nemčiji vpeljale;* takošne postave bi pa blizo vso delavnost kat. cerkve, po kateri se imajo verniki k večnemu zveličanju napeljevati, silno ovirale, deloma tudi nemogočo storile.

Bode li nam alj pa nasprotnikom katoliške cerkve veseliti se delovanja novega drž. zbora, to bode odločil duh onih možev, kateri se imajo zdaj v drž. zbor voliti.

Vsacega volilca veže torej ostra dolžnost vesti, glasovati le za tacega moža, ki hoče z vsemi močmi odvracati cerkvi sovražne postave, pa tudi pripomagati, da se slabe postave popravijo. — Kako postopati, da se to doseže, bodi prepuščeno poslancem, ki so enakih misli z nami, kajti se je vspeha le nadjati, ako delajo složno z enakomiselnimi poslanci drugih dežel.

Ker je volilcev dolžnost, voliti le take možé, tako imenitna, in ker bodo vsi volilni možjé za to Bogu oster odgovor enkrat dati morali,

*) To vse je „Gospodar“ natanko razložil v prejšnjih številkah.

Uredn.

naj tukaj še dostavim, kar sem ob drugih prilikah že večkrat rekel.

Marsikdo še ne misli na to, da je to res njegova sveta dolžnost, marveč si domišlja, da, ker oča in dedek take dolžnosti imela nista, je tudi zdaj ni, ampak je volitev le nekako posebno veselje, ali pa sama pravica, katera se porabi alj tudi ne, kakor kdo hoče.

To pa je celó krivo! V sedanjih časih je res dolžnost, volitev se udeleževati in po najboljši vesti glasovati, bodi si v srenjski zastop, alj v šolski odbor, deželni alj državni zbor. Kdor nad to dolžnostjo še dvomi, naj le pogleda, kaj da se v vseh teh zastopih dela. . . .

Alj ima država in dežela dobrih alj pa slabih postav, — takih namreč, ki tebi, tvojim otrokom in vnukom življenje polajšujejo alj grenijo, v nebesa priti pomagajo alj pa overajo, to je v rokah onih, ki se v deželni in državni zbor volijo.

V resnici je torej vestna dolžnost, z vsemi močmi na to delati, da se volijo krščanski, pošteni, vestni, modri in zvedeni možjé, ki ne iščejo svojega časnega dobička, nego pospešujejo časní blagor vseh tako, da njih večni blagor pri tem škode ne trpi. — Če se pa po vaši vnemarnosti alj brezvestnosti nevarni možjé volijo, ste vi pred Bogom krivi vsega huđega, kar se godi, in tudi vsega, karkoli se dobrega po takih brezvestnih poslancih opusti.

Kdor človeku nož poda, ko vendar ve, da bo ž njim moril, postane morilec sam; in kdor tatu ključé pokaže, ko vendar ve, da bode ž njimi krast šel, ta je sam tat postal. Ako se povsod vestno voli, se bodo sčasoma tudi postave zboljšale; k temu pa treba — posebno zdaj — podpore od naše strani. Vsaj ne pričakuje pameten človek obilne žetve na svojem polji, ako ga v potu svojega obraza ne orje in ne čedi; za-

nemarjenemu polju ne pomaga ne dež ne sonce in najugodnejše vreme ne, ki ga le Bog sam dati zamore. Obilna žetev čaka le njega, ki se ni ne truda ne stroškov za dobro obdelanje svojega polja bal. —

Naši kandidatje so:

1. Gospod Jan. Pajk,
2. „ Mih. Herman,
3. „ Fr. Kosar.

Kdor hoče po svoji vesti dobro voliti, naj glasuje za te možé!

Pri tej priliki moramo bralce resno opominjati, da pobijajo laži, ki se o priporočanih kandidatih med nevednimi ljudmi trosijo. Posebno hudo pritiskajo, kakor se vidi iz naslednjega naznanila in tudi iz dopisa iz Konjice, nemčurji Mariborskega volilnega okroga, da bi z lažmi premotili volilce, ter jih zvalili na limanice, da zopet Seidlna volijo.

„Gospodar“ misli, da vam je že dovolj pokazal, da kmečkemu stanu res najboljšega želi. Tako je tudi osredni volilni odbor v Mariboru sestavljen iz samih vrlih poštenjakov in prijateljev ljudstva. Če vam torej eden kakor drugi srčno priporoča kandidate, ki so vsega zaupanja vredni, boste li tako nespametni in rajši verovali svojim najhujšim nasprotnikom? Kdor brata in prijatelja ne posluša, temu se v nja lastno kazen in škodo zgodi, da ga lažnjivci in zapeljivci v svoje mreže zapletejo, iz katerih več ne more.

In če vidijo ljudstva najboljši prijatelji, da je pri ljudeh vsaka pametna beseda zastoj, potem tudi oni umolknejo in Slovenci bodo slednjič čreda brez vestnih in dobrih voditeljev, celó prepuščeni svojim krutim nasilnikom!

Zatorej prosimo in opominjamo: Ne dajte se motiti in za nos voditi nemčurjem in liberalnim hujskalcem, ki vas na krive pota vabijo!

Na znanje.

Neko medlo človeče, na pol v Kamci, na pol v Mariboru domá, katero dobro pozná moje razméré, trosi laž, ko da jaz volilne pravice nemam. Jaz se čutim prisiljenega, javno povedati, da imam pri teh volitvah ne sam pasivno, ampak tudi aktivno volilno pravico, t. j. smem ne samo izvoljen biti, nego tudi sam v kmečkej skupini voliti. To našim volilcem in volilnim možem na blagovoljno znanje.

Ne uklanjajte se lažem!

Ne udajte se lažnjivcem!

J. Pajk,

častni ud š. Peterske občine pri Mariboru.

Gospodarske stvari.

Kako se naj novozidane hiše izsušijo, da zdravju ne škodujejo?

V novozidanih hišah stanovati, dokler niso do čistega suhe, tudi zdravju škoduje. Vzrok temu je apnena voda, ki se v zidu še nahaja in izhlapuje. Voda se tedaj mora izsušiti, in to se naj hitreje zgodi, če se apno s kako drugo stvarjo zvezati zamore. Najraje se pa apno z ogleno kislino (Kohlensäure) veže. Ker tega navadni zrak malo v sebi ima, se zidovje po malem suši; in ker človek ovo kislino izdihuje, novo apneno zidovje ovo kislino iz pluč tako rekoč sili, in to pluča slabi, jim škoduje. —

V takih hišah se naj, prej ko se človek v nje preseli, pet do šest dni po pet funtov oglja zažgá. S tem se oglena kislina z apnom zveže ino strdi, mokrota mine, hiša pa zdravju ni več škodljiva.

To tudi najrevnejši človek lahko stori, da v novo hišo večkrat na dan in več dni zaporedoma živega oglja zanese. Se vé, da se pri tem mora varno v hišo hoditi, ker se drugače človek lahko zaduši.

Koliko gnoja je treba na njivo, in kolikrat se gnoji?

Gnoja je toliko treba, da je dobro gnojeno, to je, da je njiva s prav zdroljenim gnojem čez in čez pokrita, z gnojem, ki se z vilami prav raztrosi. Gnoj v debelih kepah manj gnoji kakor droben, ker se ne more enako v živež za rastline stopiti.

Kolikokrat je treba gnojiti?

Peščene in kremenine njive se morajo večkrat gnojiti, ker hitrejši gnoj povzijejo, in se ga v mokroti tudi veliko globoko scedi, če je globoko rahla zemlja; apnene zemlje, če je le nekoliko ilovce primešane, ga malo dalje ohranijo; ilovčne njive pa, ali v kterih je dober del ilovce, so manj živne, gnoj počasi razkrojijo, ga imajo kakor v blato zavitega, se torej nar bolj poredkem gnojé. Take ilovne njive sem jaz vsako šesto leto gnoji. Prvo leto bilo je vsejano kako korenstvo ali kuruza; drugo leto pšenica ali ječmen; tretje leto detelja; četrto zopet pšenica; za pšenico ajda; peto leto oves; potlej pa zopet od konca; in je bilo zmirej prav dobro. —

Kremenin svet, če je malo ilovčin, malo apnen, se mora vsaj vsako drugo leto gnojiti, to je puhla zemlja. —

Slinjevka, če apnica premaguje, se tretje leto gnoji, če se za korenstvom ali za kuruza žito seje, ne pa zopet korenstvo; če pa je po prvem žitu kaka repa, se mora že takrat spet gnojiti.

Če se kmetovalec pravega, umnega vrstenja drži, je treba sploh manjkrat, — če se pa nobenega pravega vrstenja ne drži, kar ni prav, se ne more reči, kolikokrat da je treba gnojiti; —

tolikrat namreč, kolikorkrat se rastlina seje, ki veliko gnoja potrebuje.

Za take rastline, ktere več živeža potrebujejo, te treba vselej gnojiti, postavim, zelju, repi, korenju itd., ker vemo, da repa brez gnoja nič ne velja. Žita pa, posebno v dobri zemlji dobro storé, če je prej drugim rastlinam gnojeno bilo. Če bi žitu v taki zemlji zopet posebej gnojili, bi jim ne hasnilo, ker bi zlo zrastle, poleglo, ali vsaj veliko slame, pa malo zrnja imelo.

Sicer pa bodi o gnojenju to poglobitna postava: Vse rastline, ktere imajo debele korenine, debele stebela, veliko perje, potrebujejo, se vé da obilno novega gnoja, ker potrebujejo veliko živeža, posebno tiste, katerih koren ali perje imamo za svoj pridelek ter jih ravno za to sejemo ali sadimo; tako, postavim, korenje, pesa, repa, zelje, buče, kumare, detelja in tudi kuruza. Le krompir ima raji poprejšnje leto gnojeno njivo, ne zato, da bi po novem gnoju debeljši ne bil, ampak zato, ker je na vlani gnojeni njivi krepkejši, slajši, manj vodén in manj bolan.

Tiste rastline pa, katerih korenin za živež ne potrebujemo, ampak zrnja, ne potrebujejo novega gnoja, če je prej njiva dobro gnojena bila, ker bi rastline take v novem gnoji sicer bolj rastle, pa manj in slabšega zrnja imele.

(Gor. „Gosp. list.“)

Pri živinski razstavi na Vranskem, je bilo 104 goved (15 bikov, 48 krav in 41 telic), 61 konjev (31 kobil, 22 žrebec in 8 mladih žrebecov) razstavljenih. Razdelile so se 3 svetinje in 23 premij v denarjih, skupaj 360 gld. Izmed domačih gospodarjev slovenskih je g. Fr. Šentak prejel svetinjo za svojo lepo telico domačega plemena. Za biko so dobili: Fr. Derča v Gomilskem 20 gl. Gašp. Šorn 10 gld., M. Južna 30 gld. Jan. Poznič 10 gld. Za krave je prejela Marija Miklič 25 gl., And. Župan 15 gl. in Jur. Košenina 10 gld., Fr. Žuža 25 gld., Blaž. Forstner 15 gld., Jan. Staler 10 gld. in And. Korošec 5 gld. Za telice so dobili: Fr. Vas 25 gld., M. Klančnik 15 gld. in Fr. Omersi 5 gld.

Pridnim deklam so razdelili židane robece. Obiskovalcev je bilo veliko prišlo, okoli 3000 ljudi.

Za lepe konje so pri razstavi na Dunaji tudi štajerski Slovenci odlikovani bili. G. Matija Budja iz Vanovec in g. Matevž Rajnar sta dobila zaslužne svetinje za svoje jako lepe ljutomerske kobile. G. Jož. Slana in Alojz Juranec sta prejela pohvalna pisma. Takisto tudi g. Jak. Drnaj iz Možganec za lepo kobilu domačega plemena.

Rusko žito se sme zdaj brez cola uvažati. Ministerstvo je namreč za nekaj časa colnino odpravilo, da ne bi pri nas zavolj slabe letine na Ogorskem žitna cena preveč poskočila.

Vinorejcem svetujemo, da si kupijo za zmečkavanje grozdja: drozgalnico (Traubenmühle.) To je mašina, ki je lepo nalašč za dobro zmečkavanje grozdja napravljena. Po tem takem se veliko časa prihrani, vsaka jagoda se zdrobi in zmečka in vse delo se vrši bolj snažno in točno. Mašina se dobi pri vsaki večji železni štacuni za 12—15 gld. Nobenega ne bode grivalo, kdor si jo omisli.

Novo prešo ali stiskalnico je izumil g. Jož. Hlubek, ključarski mojster v Ptujih. Podobna je sicer stari naši preši, le težkega kamna na vretenju nima. Mesto tega je železno vreteno vloženo v močno hrastovo drevo, ki je tako dolgo, kakor prešpam. Drugo hrastovo deblo je položeno pod karnico med prednjima in zadnjima preslicama. Pri stiskovanju ali prešanju se žene železno vreteno, ki prešpam čem dalje bolj na vzdol vleče in jako trdno in hitro ves mošt iz grozdja iztisne. S tako prešo se veliko bolje in hitreje da prešati. Treba je le po 4 krat koš razdirati; delo pa je skoro vselej do 11. ure po noči dokončano. Kdor si svojo prešo na ta novi način popraviti želi, ta se naj obrne do g. Hlubek-a v Ptujih.

Naj bližnji semnji bodo na slov. Štajerskem: 13. okt. v Oplotnicah (pri cerkvi sv. Barbare) — 15. okt. pri sv. Duhu v Ločah; pri št. Ilu pri Slov. Gradci; v Račah; pri sv. Križi pri Slatini; na Planini — 17. okt. v Pristovi v Šmarskem okraju.

Dopisi.

Iz Kozjanskega okraja. (Naši kandidati. Šnideršičev program.) Do tretjega gre rado in tako smo tudi v Brežko-Celjske okolici prišli do treh kandidatov: g. Šnideršiča, apotekarja in posestnika v Brežicah, nam ponuja nemška in nemškutarška stranka iz Gradca; g. dr. Vošnjaka nam vrivajo liberalni Slovenci iz Ljubljane; g. kanonika Kosarja nam priporočajo krščanski Slovenci iz Maribora.

Da bodo stali krščanski slovenski volilci za krščanskim slovenskim možem, je jasno ko beli dan, njih kandidat ne more drug biti kakor g. kanonik Kosar!

Gg. Šnideršič in Kosar sta tudi že razposlala svoja programa med kmetske volilce, g. Vošnjak se je do sedaj izvanredno malo zakasnol.

G. Šnideršič pravi v svojem oklicu, da so ga „tovarši njegove sranke primorali“ kandidature prevzeti. Gospod Šnideršič, zakaj pa ne imenujete te svoje stranke? Se je li bojite alj sramujete? Če ste zdrave pameti, si morate misliti: najbolj neumno je, ako slovenskim volilcem vrivajo Nemci in nemškutarji svoje kandidate, prav taka je pa z menó; da mi torej

kar naravnost ne zaprejo vrat naši volilci, jim raji ne povem imena „svoje stranke“.

Seveda, težavno je biti za kandidata in poslanca „moje stranke“, pa „ljubezen do moje drage Slovenske domovine mi bo dala moč, vse težave premagati itd.“ Tako se bere v oklicu alj vabilu g. breškega narodnjaka in apotekarja. Gospod, veste kaj je ironija alj zasmeh? Šnideršič in „draga slovenska domovina!“ Kako draga vam pa je slovenska domovina? Kaj ste jej že darovali, koliko vas že stane?

Tedaj same ljubezni do drage slovenske domovine ste poslali slovenskim volilcem nemško povabilo, koje ste za silo slovenski dali prevesti; same ljubezni do „drage slovenske domovine“ vas ni ne pri družbi sv. Mohorja, ne pri slov. matici, ne pri drugih slovenskih družtvih, kjer bi se lahko mecena skazali; iz zgolj ljubezni do slovenske drage domovine ne berete slovenskih časnikov, še menda niste ne krajcarja izdali za „drago slovensko domovino!“ Alj da Vam bolj po domače povem: Ni res, Vi ljubite tako slovensko domovino, kakor postavim gospodje, ki so imeli govoriti pri živinskeji razstavi v našem okraji. Samim slovenskim živinorejcem se je pridigovalo v nemškem jeziku; alj, kakor ljubi sl. Brežko okrajno glavarstvo našo domovino, ki ravno zdaj slovenskim volilcem pošilja nemške liste, ki hode vse prvotne volitve vodilo v nemškem jeziku. Tako blizo ljubite tudi Vi g. Šnideršič, „drago slovensko domovino“, tako bi tudi Vi skrbeli, da postane naš materni jezik „pomoček“ dušnega občenja. Da, pomoček in žalibože le pomoček dušnega občenja je bil naš jezik zmirom; poslušajte v svojej domačej lekarnici, pojdite v kancelije, povsod služi jezik slovenski le za „pomoček“, da se trepastim Slovencem kaj proda alj sicer kaj dopove. Kandidat, ki nič boljšega ne obljubi, kakor da hoče naš lepi materni jezik milostljivo kot „pomoček“ trpeti, ne zasluži druga, kakor da ga omikani svet zasmehuje!

To so nekatere pičice Šnideršičevega programa; kar še ta kandidat več govori in obeta o davkih, sodnijah, šolah — se lahko presodi iz prešnjega.

Prebravši celi program g. Šnideršiča sem se nehoté spomnil svojih šolskih let: tako govorijo in pišejo šolarji; od kandidata za državni zbor smemo več tirjati. Ako pa g. Šnideršič le šolske naloge une sestavlja in pisati, bi ga sicer poslali na Dunaj — pa ne v zbor, ampak — v šolo — ko nebi za to že prestar bil.

Konečno še nekaj šaljivega: Šnideršičev list, ki je meni došel po pošti, ima v tretjem odstavku tako-le: „Jaz sem rojen Slovenec in sem skorej vse svoje dni bil med Slovence.“ Kdo da je te prelepe in morda neresnične pomote kriv: alj Vi gospod alj tisti, ki je prevedel Vaš spis, alj ki je črke sestavljal, alj ki je popravo oskrbel, — vse jedno — pomota je krasna! Da ste skorej vse

dni bili med Slovence — to je očitna spoved! Ako bijete med in po Slovenceh okolj Brežic — vse iz ljubezni do „drage slovenske domovine“ — so si tamošnji Slovenci sami krivi; da pa nas ne bote bili na Dunaji, bodo skrbeli naši volilni možje. —

Od Šavnice. (Kako se je dr. Ploj pri Kapeli vrezal in opekel). Dohtar Ploj je po svojih privržencih dné 5. okt. sklical volilni shod v krčmo „pod Zidom“ blizo Kapele pri Radgoni. Ali spodletelo mu je. Više 150 prijateljev g. Hermana je prišlo in zasedlo prostor. Volili so o določeni uri g. profesorja Žitka za predsednika, g. Mohoriča za namestnika in g. Kocuvana za zapisovalca. G. predsednik da besedo g. dr. Gregorčcu iz Maribora. Govornik prebere oklic g. Hermana. Točka za točko je bila od nazočih z veseljem sprejeta in naposled g. Herman med živahnim živio-klicanjem za kandidata proglašen. Zdaj še le prilomasti dr. Ploj, obdan od kakih 20—30 mož. Debelo so zdaj Plojevci gledali, pa tudi začeli kot črna živina kričati: živio Ploj! — Videvši pa, da jim drenje le pijevko dela, a nič ne pomaga, so začeli za besedo prositi. G. predsednik da besedo dr. Ploju. Tega smo dozdej poznali le po njegovih debelih in strahovitih računih. Ali zdaj smo še več slabih lastnosti pozvedeli. Spoznali smo 1. jegovo nepoštenost. Kajti g. Ploj je pri shodu v Ptuj sam bil za Hermana. Spoznali smo 2. njegovo nezmožnost. G. Ploj ni govornik. Ljudje so se mu smejali, tako je besede tišal in skekal. Spoznali smo 3. njegovo politično nevednost. Gospod je časih popolnem pozabil, da je mladoslovenec. Zabredel je v državopravni program in brodaril o stvareh, katere je g. Herman stokrat bolj jasno in določno razpravljal. Občudovali smo 4. dr. Ploja predrznost. Sam je rekel, da je liberallec (brezvernec), zraven pa trdil, da vera ni v nevarnosti. Kmetje so mu ogovarjali: „Se vé, da pri vas vera ni v nevarnosti, ker je nimate!“ Zavzeli smo se 6. nad njegovo nesramnostjo. Začel je namreč po šegi liberalcev svojo nevednost pokrivati s psovanjem sv. vere, cerkve in mešnikov. On, ki je, kakor pravijo, samo v Ljutomeru nagra bil 40,000 gl., se drzne mešnike imeti za sebičneže! Rekel je, da je duhovni stan: **nesramni stan**. Ne dá se dopovedati, koliko nevoljo in razdraženost so te besede pri nazočih, vernih, krščanskih moževih napravile! Le velikemu prizadevanju g. predsednika se ima Ploj zahvaliti, da ga niso iz stola potegnoli, da so ga še dalej poslušali. Toda Ploj ne preneha nesramen biti. Izustil je za vernega kristjana grozne besede: „**Jaz sem za to, da se katoliška cerkva popolnem podvrže pod svetno oblast!**“ To je bila njegova zadnja beseda. Dalej ni smel govoriti. Ljudstvo je bilo razkačeno. Spoznalo je, da bi dr. Ploj sv. cerkvo najrajši Pilatom in Herodežem izdal. Neki kmet je glasno

djal: „Taka cerkev nebi bila več katoliška, postala bi — ministerska“. Razžaljeni možje so čem dalje bolj srdito zahtevali, da naj dr. Ploj odstopi in se pobere. In to je naposled tudi storil. Pobral je šila in kopita, ter s svojimi privrženci hišo zapustil. Zdaj poprime g. Pečovnik iz sv. Lenarta besedo in zagovarja krščanske šole za krščanske otroke. Krepke besede so kmetom sila dobro dejale; celo razveselilo pa jih je slišati od kmetskega govornika, da je ves št. Lenartski okraj za g. Hermana! G. predsednik zdaj proglašča vspeh ali sad denešnjega zborovanja. Izreče, da so nazožji volilci radgonskega in sosednih okrajev dr. Ploja zavrgli in zopet proglasili za svojega kandidata g. Hermana. Z gromovitim živio-klicanjem na g. Hermana je bil zbor sklenjen. Pristavljamo še, da smo dr. Ploja tudi spoznali po njegovih pajdaših — zagrizenih in starih nemškutarjih, n. p. Špirku, in liberalnih Kreftih. Naši ljudje so se zavzeli, kako so nekateri zunaj hiše psovali sv. vero, cerkvo in mešnike! Marsikateremu so se oči odprle, da vidi propad, v katerega liberalizem ljudi peha. Vi pa g. dr. Ploj osnujte še več shodov, da Vam še več takih blamaž na hrbet zapišemo.

Od Savine. (Sovražniki zedinjene „Slovenije.“) Kdo in kje so? „Narodovci“ jih iščejo v slovenski pravni stranki, kakor kaže njih bodeči napad na našega kandidata, č. g. Kosarja. Ali v vrstah pravne stranke jih bodo za vse čase zastoj iskali! Kdor to v njenem programu najde, ga ali ne ume ali ga noče umeti. Zedinjeno Slovenijo, kakor hitro bo po potu prava mogoča, bodemo tudi mi z razpetimi rokami objeli. Ali kdor v sedanjih razmerah politično zedinjenje Slovencev poudarja ali celo tirja, ta narodni stvari več škoduje, kakor koristi.

Prvo, za kar zdaj gre in kar doseči je po poti prava že zdaj mogoče, je to, da se §. 19. osnovnih pravic strogo in brez izjem v djanje vpelje. To je bilo tudi stališče Hohenwartovega ministerstva. Ko smo to dosegli, bomo dalje govorili. To vse vejo in čutijo „Narodovci“ tako dobro, kakor mi. In g. dr. Vošnjak se mora najbolj spominjati, kako se je glasila spomenica, katero so štirski deželni poslanci meseca maja l. 1871 Hohenwartu osebno izročili in kaj so pritiisti priliki z ministrom govorili. Bilo je prav to, kar je zgoraj rečeno. Ali „Narodoveem“ služi dobro v dosego jih namenov, da katoliški slovenski stranki odpad od zedinjene Slovenije očitajo, da toliko ležej pod krinko rodoljubja svoje brezverske liberalne namene skrivajo. Kje so tedaj sovražniki zedinjene Slovenije? Njih gujezdo je v „Sl. Narodu“, nad katerim čuje našopirjena trojica onih, ki v „Brencljnu“ govore: trije smo, ki vemo vse!

Po trudapolnem, 30letnem delovanji „Novic“ in drugih časnikov in rodoljubov, smo se politi-

Priloga „Sl. Gosp.“ k. št. 41.

ško razkosani Slovenci vedno bolj in bolj med seboj bližali v mišljenji, prizadčanji in pisavi: čutili smo se kakor eno telo! Prva in najvažnejša stopinja do zedinjene Slovenije je bila že storjena. Snovali smo zavode, h katerim so pridno donašali vsi Slovenci in vsi stanovi. Pride pa „Sl. Narod“, in na mah razdere lepo slogo in edinost; napade z besno togoto cele vrste marljivih delalcev na narodnem polji, in za plačilo vsega tega, kar so za narod že storili, jim odreče tudi poslednjo iskrico rodoljubja, ter jim vtisne marogo „brezdomovinstva“. In taki ljudje, ki po šegi vseh liberalcev je podirati znajo — zidati pa ne umejo, se zdaj drznejšo napihovati, da so le oni, ki varujejo idejo zedinjene Slovenije in za njo delajo! Po pravici so „Novice“ o njih pisale, da kjer ti ljudje hodijo, tam še trava ne raste, toliko manj bode iz njih strupene setve prirastla zedinjena Slovenija; sled, ki ga za njimi vidimo po Štajerskem, Kranjskem in Goriškem, je le razdor in medsebojno sovrašтво!

Iz Konjic, 6. okt. (Volitve. —) V petek popoldne ob štirih bodo pri nas kmetje si zberali pet volilnih mož, ki bodo 20. t. m. v Konjicah državnega poslanca volili. „Liberalcem“ alj nemškutarjem ni zadosti, da so kmetom volitvene pravice popolnem skrčili, zdaj jim še po vsej sili nemčursko-liberalnega poslanca vrniti hočejo. Kakošna da je volitvena pravica naših kmetov v primeri s tržani, naj te-le številke povedo. Vsak tržan, kateri plačuje po 10 gld. davka, velja toliko, kakor 500 prebivalcev na kmetih. Tržan sme sam poslanca voliti, ako le 10 gld. plačuje, kmetov je pa v naši občini nad 80, ki od 10—19 gl. davka plačujejo, pa pri volitvi volilnih mož nimajo še besede ne govoriti. Kamški strah Seidl je bil tudi zraven; ko so se tako različno kmetom in tržanom pravice odmerjale. Nikjer ni bilo slišati, da bi se bil takrat g. Seidl za kmeta oglašil. Zdaj pa naši „liberalni purgerji“ hočejo z lažmi in obrekovanjem srea naših slovenskih kmetov domačemu kandidatu g. prof. Pajku odvrnoti, da bi jih le tujcu, liberalcu naklonili. Profesor Pajk, naš kandidat — ni bil iz službe pregnan — to laž so si liberalci zmislili — on se je za čas sam službi odrekel, ker so ga zoper njegovo voljo hotli v drugo mesto prestaviti. On tudi ne čaka desetakov, katere bi na Dunaji v „reichsrathu“ služil. On v Mariboru brez krajcarja iz državne kase ložej živi, kakor na Dunaju z desetakom na den. Da bi kmetom nemčurja za poslanca vsilili, se predrznejšo kmetom reči: „Poprej ne bojo štibre manjši, dokler da se z Nemci (menda Prajzi?) ne združimo.“ Zadnjokrat so konjiški tržani svoje glase dali c. k. šolskemu ogledi Vrečkotu, ter so tudi kmetom prigovarjali, naj bi njega volili. Vrečko je nedavno v Celji pokazal, kakošen ptič da je. Očitno je živžgal liberalno pesem, da se naj kršanski nauk in duh. vaje iz šole bacnejo. In Konjiškimi pur-

garjem se je ta ptič dopadel! Kmetje! odprite svoje oči in glejte! Alj si res želite takšnega poslanca, ki hoče, da bi se krščanski nauk nič več v šoli ne učil? Konjiški purgarji Vam ga hočejo vsiliti. Alj jih hočete poslušati? Bodite modri! Ne dajte se premotiti! Glejte! da vas ne bodo kedaj Vaši otroci kleli! Purgarji nimajo z volitvami v kmečkih skupinah nič opraviti; oni volijo zdaj sami zá se!

Iz ormuškega okraja. (Uradniška modrost; vlada se pré v volitve ne vtika?) Pretečeni mesec bili so vsi predstojniki ormuškega okraja v Ormuž poklicani, da sprejmejo liste, v ktere se imajo volilci za prvotne volitve zapisati. Uradnik ptujskega glavarstva, tajnik, gosp. R., pri tej priliki pričeejoče kmete tako podučuje: „Vi boste v kratkem volili v državni zbor, pravi kandidat še ni znan, svoj čas bodete ga zvedili. — Samo toliko vam povem, duhovnikov nikar ne ne poslušajte. Kedar vam v cerkvi evangelski nauk oznanujejo, tedaj jih poslušajte; te zunanje reči jih pa celo nič am ne grejo. Oni le skrbijo za se in za papeža, papežu pa dobro gre, so bogatejši, ko kateri kralj alj cesar na sveti, oni v samem zlati plavajo.*) Sedaj ni več tak, ko v starih časih; če je kaki fajmošter rekel kmetu: jutro mi priženi tvojo kravo, je kmet to hitro mogel storiti, in krave se je znebil“. — Gosp. R., v kateri zgodovini ste zasledili take zlate čase za fajmoštre? Res vi veste čudne reči. Nad tem govorom so kmeti res ostrmeli, le gosp. S. od Svetinj je pritrdil; da, taka je!

Kdo je večega občudovanja vreden: Gosp. R. alj S.? Gotovo govornik. — Ta je študiral 3 normalne razrede, potem pol leta preparandenkurs, in tako je postal kantnar, iz kantnarja sedaj c. k. tajnik ptuj. glavarije! — Alj taki uradniki ne delajo vladi sramote s svojo puhlostjo? Znabiti bi nam „Brencelj“ odgovoril? —

Iz Prage, 5. oktobra. (Mladočehi in k. t. cerkev.) Devetstoletnica ustanovljenja škofije slavila se je v Pragi skoz celi mesec sept., do 5. t. m. Bila je res velikanska slovesnost, katere se je udeležilo veliko tujih škofov in drugih imenitnih svetovnjakov, kakor tudi duhovnikov in navadnih ljudi. Vrhunec dosegla je slovesnost 28. septembra, v praznik sv. Vaelava ali Venceslava, posebnega patrona českega kraljestva. Določeno je bilo za ta dan, da se verni domači in tuji v Karlinskej cerkvi sv. Cirila in Metoda ob 7. uri pri sv. meši zberejo in se od tam podajo skoz celo mesto v procesiji v stolno cerkev sv. Vida na Hradčin-u. Kaj so pa nemški in česki liberaluhi pri tem naznanilu počeli? Zadnje dni so v svojih novinah vsakovrstne laži trosili in hujskali proti tej svečanosti. Pražane so odgovarjali, da se slovesnosti ne udeležijo, ter so svetovali, da se naj procesija, ako bo vendar po

*) Konjsko kopito! Ta je pa pri „Narodu“ v šolo hodil in se liberalnega a-b-c že naučil. Uredn.

mestu šla, moti in razžene. Liberalna društva so bila sklenola, da se z svojimi udi zberó na Frančiškovem obrežji Veltave, in tam verne domačine in tuje sramotno razženó in tako celo slovesnost zatró. — Slavnostni komité je to zvedel in se obrnil do predsednika avstrijske policije na Dunaji, g. Marx-a, kteremu so razmere v Pragi, kjer je prej služil, dobro znane, in ta mož je voditelje slovesnosti zagotovil, naj bodo brez skrbi, on pozna dobro razmere katoličanov med pražkimi liberaluhi in bo vsakega, ki se bo upal naravnost s kakim dejanjem svečanost motiti, dal po svojih podložnih služebnikih zapreti. —

Mladočeski hujskalci so res domače toliko premotili, da se je Praga velikanske slovesnosti sploh le malo udeležila. Hudobni zijalci so pokriti smodke kadili tik procesije. Romarjev je pa prišlo bilo več 1000, in samo duhovnikov je bilo blizo 500. Na vseh voglih in po ulicah so bili policaji v mnogem številu razpostavljeni in mestna straža je v svojej krasnej obleki duhovnike častno spremljala skoz celo mesto. Za duhovenstvom so šli žlahtniki in staročeski velmožje, kterim se je v cerkvi sv. Vida še celó luteran Palacki pridružil. Pisatelj tega je priča, da se je res tako godilo. Mladočehi, ki sami za Boga ne marajo in še drugim moliti ne pustijo, so prijatelji mladoslovencev, kateri tudi vedno zoper vero in duhovnike hujskajo in so v svojem glasilu „Slov. Narod-u“ z veseljem ponatisnoli že pred začetkom Praške svečanosti opravljive besede „Narodnih listov“, da Praška škofija ni za česki narod nič storila, zato se naj narod svečanosti ne udeleži!

Takšni so ti ljudje, ki pa vedno pravijo, da niso zoper vero in duhovnike! Le volite si takih, kakor so dr. Vošnjak, Zarnik in drugi, in zgodilo se Vam bo, da brez policije ne boste smeli nobene cerkvene slovesnosti javno obhajati!

Dostavek.

S poročilom volilnega shoda pri Kapeli naj primerijo častiti bralci nesramne laži, s kterimi se drzne „Narod“ ljudi slepiti, ko piše skoz in skoz lažnjivo tako-le: — „Iz Ljutomera se nam telegrafira: Volilni shod pri Kapeli je bil mnogoštevilno obiskovan. Klerikalci so pod komando kaplana Kocuvana kakor divja žival kričali, vendar je narodno-liberalni program kandidata dr. Ploja z veliko večino bil sprejet. Radgonski okraj stoji z večino na strani dra. Ploja, samo mežnarji so bili za Hermana.“

Za poduk in kratek čas.

Ne vsakemu verjeti, trdneje hram zapreti,

ali
novoslovensko figamoštvo.

Sedanje volitve imajo to prednost ali prav

za prav slabost, da se že preveč dolgo na nje pripravljamo, med seboj pa hudo kregamo in prepiramo. Skoro povsod na Slovenskem se Slovenci med seboj pulijo in trgajo. Veliko je temu, posebno v Ptujskem volilnem okrogu, krivo — novoslovensko figamoštvo.

Bil je hladnega maja 11. den, kedar se je mnogo volilcev iz vseh krajev omenjenega okroga sešlo v staroslavnem Ptuj. Prišli so pogovarjat se, koga bodo v državni zbor volili. Skoro vsi so bili za že skušenega, deželnega poslanca g. Hermana. Haloški župnik, g. Rajč, je nazoče nazivljal in nagovarjal, naj vsi spoštujejo glas ljudstva, marljivo delajo, da bo g. Herman izvoljen. Vsi nazoči so temu pritrdili, tudi dr. Ploj in dr. Gregorič.

Ali zdaj se mora slovenski svet čuditi! Imenovani 3 gospodje so vsi odstopili in svojo besedo prelomili. To je pač sramotno zaničevanje vseh, ki so bili pri shodu nazoči. Ali se ne pravi ljudi za debele norce imeti, ako se skupaj skličejo, da se kandidat postayi, potem pa vsem hrbet pokazati, odstopiti, besedo prelomiti in poprej priporočenega kandidata na vso moč podirati? Je li to možato? Ne, to ni možato, to je pravo figamoštvo. Takim ljudem se ne zaupa ničesar več. Kdor enkrat lehkomišljeno prelomi dano besedo, ta jo tudi lahko drugič in tretjič prelomi. Bati se je, da že jutre dr. Ploj besede pozabi, katero je dnes držati obetal. Zato ne takemu verjeti, trdneje hram zapreti!

Čudno je tudi, kako je dr. Ploj do kandidature splezal. Nobeden domač list, noben domač shod ga niti priporočal niti proglasil ni za kandidata! Nobeno katoliško pol. društvo ga ni sprejelo, marveč je vse to bilo in je še zdaj zoper dr. Ploja! Kdo pa ga tedaj podpira? Na prvem mestu nekateri mazači, katerih ni sram v dunajske, judovske, nemške novine ali cajtinge za 2 gld. na mesec pisariti in legati o naših domačih stvareh, da se nam ljudje že posmehujejo in nas za bedake imajo. Tem sledi dvoje liberalnih slovenskih novin: „Sl. Narod“ in „Tednik“. Na dalje delajo za dr. Ploja slovenski liberalci, t. j. dejanski brezverniki, kateri pa bi radi svojo brezverstvo tudi vernim slovenskim kmetom vsilili. To pa je res hudo početje. Ubogemu ljudstvu hočejo vzeti edino tolažbo v življenji in v smrtni uri, vero in svete pomočke krščanstva! To brezverstvo je dr. Ploja speljalo do novih prijateljev — do vseh nemškutarjev, od negovskega Špirka tijan do vsesvetskega Sartorija. Nekedaj sta se Pilat in Herodež sprijaznila, ker sta skupno Zveličarja svetá zasramovala. Sovrašтво do cerkve družiti tudi mladoslovence z nemčurji in nemškimi liberalci! Ker pa dr. Ploja taki ljudje podpirajo, zato mu verni, katoliški Slovenci zaupati ne moremo. Takemu pač ne verjeti, trdneje hram pred njim zapreti!

Morebiti pa ima dr. Ploj velikanske za-

sluge za naše ljudstvo? Nam niso znane nobene. Vsaj menda ne spada med take zasluge, ako kaki dohtar kmetom neusmiljeno računni, kedar jim svoje pravne znanosti posodi. Ne moremo šteti med zasluge za naše ljudstvo, ako tak dohtar v kratkih letih debelo obogati, v tem ko ljudje čem dalje bolj v siromaštvo lezejo. Tudi tega mu Slovenci ne bodo med posebne zasluge stavljali, da je g. dohtar 150 gld. za širjenje „Tednika“ stisnol. Druga pa o njem povedati ne moremo. Vsaj tudi druga veliko več ne zna. V politiki je še novinec, parlamentarnega življenja ne ume, srenjske razmere in potrebe na kmetih so mu neznane, državna prašanja pa nejasna. Psovanje duhovnikov, hvalisanje nove šole, kričanje o „svobodi in omiki“ — pa ne bode kmetom niti za eden krajcar davkov polajšalo. Dakle ne takemu verjeti, trdneje pred njim hram zapreti!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Pred vsem mika nas kakor tudi Slovence po drugih deželah, kako stojé na Štajerskem volitvene stvari. Malo smo do zdaj zvedili in še to ni vse veselo; upamo pa, da v mnogih krajih, od kodar ni poročila dobiti, ako bi ga tudi plačali, stvari slabo za nas ne stojé. —

Iz Slovegraške okolice se nam poroča: volitve volilnih mož za naš okraj so bile 6. t. m. končane. Uspeh je za nas jako vesel, ker so izvoljenisami naši možje, razen menda enega. Med izvoljenimi je tudi 9 duhovnikov, kar spričrje, da verno ljudstvo do njih zaupanje ima ter spozna, da so mu pravi prijatelji. —

Iz Ljutomera so nam poslani po imenu volilni možje:

Za občino Podgradje:	Mohorič V.,
„ „ „	Vrbanjščak J.,
„ „ „	Presika: Polanič And.,
„ „ „	Pristava: Vargazon Iv.,
„ „ „	Cven: Senčar A.,
„ „ „	Špindler Vid.,
„ „ „	Zadomerje: Hole Iv.,
„ „ „	Mavrič Jož.,
„ „ „	Stara cesta: Novak J.,
„ „ „	Branoslavci: Novak A.,
„ „ „	Cezanjevci: Roter A.,
„ „ „	Noršinci: Gšela, župan.

Razen dveh so vsi odločno za g. Hermana: upamo pa, da se bosta zanj tudi odločila volilca: Senčar in Vargazon. —

V Ljutomerski okolici so dozdej znane naslednje volitve: V Križevcih g. župnik Kramberger; v Šalincih g. Bežan, in v Lokavcih župan Vavpotič; — vsi zanesljivi in odločni za g. Hermana!

Pri Mariji Snežnici izbrana sta za volilna moža: č. g. župnik Jož. Golinar in srenjski predstojnik, g. Fil. Pivec: oba za g. Hermana.

Iz Ormuškega okraja pozvedamo, da ste kljubu c. k. pritiskanju na volilce gotovo dve tretjini zanesljivih možev voljeni. O drugih se še prav ne ve, tudi še povsod niso volitve bile. — Nezaslišano je pa, kar se nam poroča o c. k. komisarju, tajniku Rotmanu iz Ptuja, ki se ne véde kot cesarsk služabnik, stoječ mirno nad strankami, marveč hujska tako grdo, da bi ga po postavi mahoma na Ptuj zagnati mogli, ker postavnih določeb zastran komisarja ne spoštuje. Ko je pri sv. Miklavžu na svoje, celó nepotrebno vprašanje, koga da hočejo voliti, slišal, da g. župnika in kmeta J., pogleda ves razkačen župana ter z roko na čelo trkajé reče; „Aber noch so dumm sein und den Pfarrer wählen!“ Ko sta pa kljubu temu vendar oba enoglasno voljena bila, je po odhodu g. župnika ostale kmete hudo ošteval in zopet, kakor povsod, duhovnike z g. Hermanom vred psoval. Slišal je pa tudi marsiktero grenko od poštenega korenjaka, češ, da mu duhovniki niso ničesar žalega storili, pač pa drugi odrtniki itd. — Isto tako delal je pri sv. Bolfanku in dela po vseh občinah, kamor kot c. k. komisar pride, ki sicer je liberalen ustavoverec, ustavne določbe pa sam z nogami tepta. — Veselo je slednjič, kar se nam iz Tinj v Bistriškem okraju poroča, da so namreč trije vrli možje izvoljeni: Č. g. župnik Modic J., Pliberšek Pav. in Smogavec Greg. Slaba je volitev pri sv. Petru v Breškem okraju. Izvoljeni so: Fr. Sandri (nemškutar), Avgustinčič Juri (kmečki liberalec), Držič Jan. (hud nemškutar), Kacjan Fr. in Petan Fr., katera sta še najboljša in bi za Kosarja glasovala, ko bi nju tovarši na drugo stran ne vlekli. —

V Kamci delal je Seidl na vse kriplje, da je sam za volilnega moža izbran, ter bo sam sebe volil. Ko je zanj silno težko šlo, dal je pripeljati bolnika, ki že 5 let v cerkvi ni bil, da je zanj glasoval. Tudi nekega drugega je ukazal prignati. Kako da je g. podučitelj tudi glasovati smel, ve le Kamški strah sam. Pa tudi vse to bi ne bilo nič pomagalo, ko bi bil eden naših mož volit prišel. Pa žalibog: Seidl'na se vse boji!

Ravno ko smo to pisali, došel nam je iz Celja naslednji telegram: V Celjskeji okolici je danas, 8 t. m. izvoljenih 6 poštenjakov, Kosarjevih volilcev. Vsi po nasvetu okr. volilnega odbora. Živio Kosar.

Istega dné so se pri sv. Petru pod Mariborom izvolili trije narodni volilci, in kot četrti g. kandidat Jan. Pajk sam! Zopet tedaj 4 glasov več.

Na Češkem je postavila državno-pravna stranka svoje kandidate, pa brez vsega oklica. „Politik“ pravi, da se je to zgodilo zato, ker je prvič ljudstvo politično zrelo, složno, ter zaupa svojim voditeljem; drugič so pa tiskovne razmere takošne, da se pravo stanje na Češkem in v Avstriji sploh resnično popisati ne sme. — Kedaj bode slovensko ljudstvo češkemu podobno?

Nasproti hujskanju mladočehov in njih liberalnih nemških tovarišev zoper lepo cerkveno svečanost v Pragi piše sama „N. fr. Pr.“: „Ta svečanost h kateri so privrele procesije iz českih občin Českega in Moravskega, da bi jo v pobožnih molitvah poveličevale; ta svečanost, katere se je česki narod vseh stanov kljubu nasprotovanju „razsvetljencev“ s srčnim veseljem udeležil; ta svečanost, pri kateri so se skoro sami slovanski glasovi čuli, katera torej pomenja, da se Slovan kat. cerkvi klanja: ta svečanost postala je pomenljivo znamenje za česko politiko!“ To se pravi: Liberani mladočehi so v očitnem nasprotju z vernim českim narodom! Taka je povsod; le da katoliški poštenjaki še vse premalo poguma in — sprevidnosti imajo!

Vnenje države. Iz Francoskega se po zanesljivih novinah poroča, da je v narodni skupščini, ki se zopet početkom m. novembra snide, 110 gotovih glasov večine, ki bo sklenila, da se republika spremeni v monarhijo s kraljem Henrikom V., sedanjim grofom Chambord-om. Skoro 100letna nesreča Francije spreobrnola je ljudi h krščanstvu, in krščanstvo tirja pravico postavnemu vladarju, ki ima tudi toliko lepih lastnosti, da se utegne Franciji nekdanja sreča povrniti.

Te dni se je začela sodnijska obravnava zoper Bazaina, ki je bil višji poveljnik franc. armade v zadnji vojski, ki je pa tudi zatožen, da je nesreče največ kriv. Obravnava bo tekla več dni.

Razne stvari.

(Gospodom naročnikom), ki se pritožujejo, da lista ne dobivajo alj veliko kasneje, dajemo na znanje, da se tukaj redno vsak četrtek na večer vsi listi odpošiljajo. Napaka je torej le na dotičnih poslednjih poštah, alj pa tudi pri naročnikih, ki ne skrbijo za to, da list redoma iz pošte dobivajo. — Ako le enega lista o pravem času ne dobiš, reklamiraj ga nemudoma pri dotični pošti. Vredništvo nema s pošiljanjem lista nič opraviti; torej se tudi pri njem ni zglasovati, ampak pri opravništvu in to le v slučajih, ako bi poslednja pošta listov ne dobivala.

(Umorilci rajn. Bl. Cvenka) na Sladkigori utegnejo zdaj na dan priti. Dva tička, na katera močno sum leti, da sta bila med roparji, sta že vjeta. —

(Požig iz hudobije.) 5. dné t. m. na večer je gorelo v Celji pri kamnoseku Hofer'ju. Ogenj je nalašč zatrosil neki kovaški pomočnik, Italijan po rodu, ki se je hotel s tem nad svojim gospodom maščevati, ker mu ni hotel plačila povišati. Zločinec je že zaprt.

(Goveja kuga.) Po najnovejših sporočilih razsaja kuga na Pruskem kakor poprej. V Galiciji je v Brodskem okraju, na Ruskem ob Polski meji, v Brodskem, Kamionskem, Tarnolčes-

kem in Borževskem okraji. V Bukovini je v Černoviškem okraji kakor tudi v kontumacijskem kraju Novosielica, po vsej Besarabiji (ruska pokrajina.) Na Hrvaškem in v Slavoniji, kakor tudi v vojni granici se ni nič na bolje obrnilo, marveč poroča „Zagr. gosp. list“, da se je še bolj razširila kuga v četririh okrogih zagrebške županije ter razsaja v 28 vaséh. V Dalmaciji je v Kotorskem okraji.

(*Orjaška trta.*) V Kaliforniji na Amerikanskem je blizo mesta sv. Barbare gotovo največa trta svetá. Vsajena bila je pred 48 leti in trsno steblo je zdaj pri tleh 4 čevlje in 4 palce po sredi široko. 8 čevljev od tleh razprostirajo se panoge, razpeljane na vse strani po brajdah, ki obsegajo blizo 1½ orala zemlje. Edini trs daje na leto 100—120 centov grozdja, in posamezni grozdi so mnoga leta 2—6 funtov težki. Trs stoji na višini ter ni bil nikdar gnojen.

(*Narodopisna znanost na prav slabih nogah.*) G. Jakše, po rodu Slovenec, učitelj na dekliški šoli v Mariboru, je dné 2. okt. pri obedu v kazini vpríčo ministra, deželnega predsednika in druge gospóde raznih stopenj tudi svojo napitnico napravil. „Obrnivši“ — poročamo z „Brenceljom“ — „sprednost svojega obraza proti zbranim, kar je tistemu, kateri namen ima, spustiti kakoršen koli govor iz nevidne notranjosti svojega srca s pomočjo gibajočega se urnega ali počasno tekočega jezika, toliko spodobno, kolikor za češčenja poslušalcev in navadne manire voljo tako rekoč že samo po sebi zapovedano — začne“ breati po prejšni šoli, češ, da „ljudstvo naše lepe avstrijske domovine poprej največih blagrov človeštva — omike in razsvitljenja — ni bilo v tej meri deležno, kakor to zahteva pristojnost take države.“ — Zdaj kaj je? Ali Jakše ne ve, da je v Avstriji več ljudstev, ali pa to ve, samo da se ni upal o ljudstvih govoriti, ker mu menda vendar vest nekoliko očita, da on s svojimi tovariši vred slovenščino v šoli zatira, žensko mladež na vse kriplje ponemčiti pomaga. Vsekako pa uarodopisna znanost pri njem jako šepa.

(*Vsaka nesramnost zoper duhovski stan liberalcem všeč.*) Liberalne novine in seveda tudi „Narod“ raztrobile so po svetu laž, da so preč. ljubljanski knjezoškof z vlado v pravdo zapleteni, češ, da so po svojih gojzdi na Gornjegradskem nepostavno preveč sekati pustili, in samo letos kakih 30.000 gld. za les skupili. — Oglasil se je pa škoifijski oskrbnik v Gornjemgradu g. Bičman v listu „Vtld.“ in odkril hudobijo in zvičajnost teh pisnov. Grajšina ima blizo 12.000 oral gojzdov, iz katerih se mora po servitutni obveznosti vsako leto 820 sežnjev drv, in še na dva kraja stavbinega lesá dajati. Kar se še vrh tega proda in kot dohodek preč. škofu izroči, znaša na leto blizo 6000 gld., to je 50 kr. od orala. Od tega prihodka se plačuje na leto gojzdnarjem in uradnikom 3000 gld., kakor tudi davek, tako da škofu

še polovica čistega dohodka ne ostane. Kdor je s tako majhnim dohodkom zadovoljen, o tem se pač reči ne more, da nepostavno gojzde pokončava.

(*Lep dar.*) Ljutomerskega okr. zastopa načelnik, mnogospoštovani g. J. Kukovec, je pri skrbel 2000 gld. pomoči onim, katerim so letos poljske miši pridelek poškodovale. Darovala je lepo pomoč graška hranilnica, katerej kakor tudi domoljubnemu gospodu načelniku gre javna zahvala.

(*Iz Središča.*) Konja in voziček, s kterima so pred kratkim tatovi odšli, našli so daleko na Ogerskem, v Sigetu, tudi tatova so njeli: eden bil je domačin, drugi tujec. Bila sta tovariša v „Lepiglavi“, po dosluženi kazni se več let nista videla. Príde torej tatinski tovariš iz Ogerskega v Središče svojega prijatelja obiskat in ta mu v znamenje prijateljstva krastí pomore. Zdaj sta v preiskavi, domačin v Ljutomeru, Oger pa v Ormuži, kamor je bil iz Sigeta pripeljan.

(*V Slovenjgradu*) bode v nedeljo 12. okt. popoldan ob štirih **volilni shod** v prostoru kat. pol. društva. Naš g. kandidat J. Pajk se bo osebno volilcem predstavil, torej so k temu shodu vsi prijazno povabljeni.

(*Duhovsko službo nastopi*) novoposvečeni č. g. Vinc. Bauman pri sv. Miklavžu pri Slovenjgradu.

(*Iz Belihvod pri Šoštanjí*) se nam poroča: Nenavadna pobožna slovesnost se je 5. oktobra roženkransko nedeljo pri romarski cerkvi sv. Križa v Belihvodah obhajala. Blagoslovljale so se ondi postavljene sv. štenge ali stopnice. Vreme je bilo jako ugodno, — neštevilna množica romarjev (okolj 8000 ljudi) se je pobožne slovesnosti v naj lepšem redu vdeleževalo. —

(*Upna [kreditna] banka v Gradci*), pri kterej so ustavaški kolovodje s Kaiserfeldom vred opravični svetovalci bili, je v nedeljo 5. t. m. obneogla in svoja plačila ustavila.

(*Odlikovanje.*) Nja svetost, Papež Pij IX. poslali so uredniku Dunajskega „Vtlda.“, gospodu Pufkeju, red viteštva sv. Gregorja. — Kaj porečejo k temu naši ošabueži, ki tudi ta list, ki je eden najboljših, silno sovražno napadajo in zasmehujejo?

(*Iz Celjske okolice*) se nam ravnokar pred sklepanjem redakcije naznanjajo tudi imena gospodov volilcev. Ti so: Lipovšek Franc, Male Anton, Svetel Jožef, Šribar Andrej, Žnidar Andrej in Žnidar Martin.

Prošnja.

Dotične č. duhovne lepo prosimo, da o imenih volilnih mož nemudoma poročajo in sicer za konjiški okraj g. Vohu, za Sl. grački

g. Jazbecu, za marnberški g. Tišeru, za bi-
strički in mariborski okraj pa podpisanemu.

Dr. L. Gregorèc.

Poslano.

Iz Šmarjega.

V „Slov. Gospodarju“ dné 2. oktobra, št. 40. se bere, da je „očividno velika pomota, *) da bi bil Šmarski dekan zavolj goljufije pri ubožni denarnici za krivega spoznan“, in se dostavlja, da se dotična razzodba dne 4. sept. t. l., št. 714. ni prav razumela. — Na to se moram še enkrat oglasiti in pokazati, kdo da je sodnijsko razzodbo prav razumel: jaz ali pa moj zoprnik? Razzodba se glasi: „A. Pozernich, c. k. okr. kancelist tukaj, se prestopka varnosti na časti s psovanjem gg. Martina Ivanca, dekana, in Al. Wostry-a, okr. zdravnika tukaj, krivega spozna in se zavolj tega na 5 gld. globe, mogoč 24 ur ječe obsodi, kar se pa obdolženja nezvestobe g. dekana pri denarjih za uboge tiče, je za nekrivega spoznan“ — kdo? Gotovo nihčér drugi kot Pozernich, kajti je le on tožen bil, je v razzodbi le o njem govor, torej tudi beseda „nekriv“ le njega zadeva, ne pa dekana. Dan denes je namreč taka pravica, da, če rečeš človeku, ki je zarad zločinstva obsojen bil in kazen odsedel, v javnosti „lump“, in te on toži, boš obsojen, čeravno si resnico govoril. Tako je tudi Šmarska sodnja izrekla, da sicer Pozernich ni legal, pa je vendar obsojen, ker je mene javno žalil. G. Pozernich, tukajšni kancelist, je mene skoz več let v krémah, kjer pa jaz nikolj nisem bil nozoč, hudo dolžil, da sem nekđaj ubožno blagajnico ogoljufal. — Zarad žaljene časti sem ga z najboljšo vestjo tožil; zakaj 6 gold. globe je bilo leta 1865 in ne leta 1866 (kakor on trdi) plačanib in v račun pouzetih, kar duplikat dné 25. januarja 1866 očividno dokazuje; — 3 gold. globe so pa bili leta 1866 k zbirnim denarjem prišteti, kar stari računi in dnevni ali ročni zapisnik jasno dokazuje. — V omenjeni razzodbi je bil nasprotnik zarad javnega razzaljenja moje časti obsojen, zarad tega pa, da me je „goljufa“ psoval, bil je za nedolžnega spoznan. Po tem takem bi bil jaz vendar le nekaki krivičnik. — V takem sumljivem mnenju sim bil jaz tudi v „Narodu“ in „Tedniku“ hudobno napaden. Sodnik ni mogel o meni sodbe izreči, ker nisem bil tožen. In ko bi bil tudi sodnik mislil ob enem mene „nekrivega“ spoznati, bi se morala razzodba glasiti tako-le: „Kar se pa obdolženja nezvestobe g. dekana pri denarjih za uboge tiče, je dekan za nekrivega

*) Dopisnik je celó rekel: „laž“, kar smo mu zbrisali, ker se nam ni lepo dozdevalo, da bi priprost kancelist svojo lastno oblast na laž stavjal, kakor bo spričalo to-le „poslano“.

Uredn.

spoznan“. Če pa beseda „dekan“ menjka, spada tu sem subjekt prvega odstavka: Pozernich. Kar pa lažnjivi napad zadeva, da se v tukajšnjem arhivu ne nahajajo zapisniki in računi o dohodkih in potroških blagajnice za uboge, protestujem proti temu; zakaj ravno v arhivu sem našel dnevni alj ročni zapisnik, v katerem so dohodki in potroški kakor tudi imena vseh ubožcev zapisana, ki so leta 1865 in 1866 milošnjo prejeli. Ovi zapisnik je v originalu pritožbi do više ces. kralj. sodnije pridjan. V svoji opravičeni pritožbi sem s stariim zapisnikom in računom na tenko dokazal, da nobene goljufije biti ne more; zatorej pričakujem, da bodem za popolno nedolžnega spoznan, oni gospod kancelist pa primoran, še kaj več storiti kakor ubogih 5 goldinarjev za večletno gađno psovaje moje osebe in časti plačati.

V Šmarjem 5. oktobra 1873.

M. Ivanc, dekan.

Listnica vredništva. Posestniku? v Lučah: Vaš dopis smo odložili, ker se niste podpisali, a brezimnih dopisov ne prijemljemo. — G. A. M. v G. pri Ipavi: Vaš dopis smo oddali slav. vredništvu „Glasa“, v katerem bo zanj pravo mesto.

Tržna cena pretekli teden	V Mari- boru		V Ptuju		V Celju		V Varaž- dinu	
	fl.	k.	fl.	k.	fl.	kr.	fl.	kr.
Pšenice vagan	7	60	6	95	7	60	7	—
Rži	5	40	5	—	4	50	5	10
Ječmena	—	—	4	50	4	—	3	40
Ovsa	2	10	2	—	2	40	1	90
Turšice (koruze) vagan	4	70	4	80	5	—	4	10
Ajde	4	20	4	—	4	40	4	—
Prosa	4	40	4	50	4	—	3	90
Krompirja	1	90	1	60	2	—	2	—
Sena . . . . . cent	—	—	1	60	1	—	1	10
Slame (v šopkih)	—	—	1	50	—	80	1	40
„ za steljo	—	90	1	—	—	60	—	90
Govedine funt	—	30	—	32	—	28	—	22
Teletine	—	33	—	36	—	32	—	24
Svinjetine	—	34	—	32	—	40	—	32
Slanine	—	35	—	—	—	40	—	40

Najnovejši kurzi na Dunaju.

	fl.	kr.
Zedinjeni drž. dolg (100 gl.) 4 gld. 20 kr. %	69	75
Upne (kreditne) srečke po 100 gl. prvotne vred- nosti, brez obresti, pa s 4kratnim srečkanjem	166	50
Ažijo srebra	107	25
„ zlatá	5	42

Loterijne številke:

V Gradci 4. okt. 1873: 66 87 79 30 72.

Prihodnje srečkanje: 18. oktobra.

1—1

Grozdni sladkor

in pravi vinski cvet (Alkohol) za vino delat se dobi po nizki ceni pri M. Berdajs-u v Mariboru.